

Beleidsplan Gladheidbestrijding Gemeente Hof van Twente

Inhoudsopgave

	Voorwoord
1	Inleiding
2	Leeswijzer
2.1	Algemeen
2.2	Opzet van het gladheidbestrijdingsplan
	Hoofdstuk 1 Inleiding
	Hoofdstuk 2 Leeswijzer
	Hoofdstuk 3 Gladheidbestrijding algemeen
	Hoofdstuk 4 Kaders
	Hoofdstuk 5 Beleid gladheidbestrijding
	Hoofdstuk 6 Duurzaamheid / circulaire economie
	Hoofdstuk 7 Communicatie en voorlichting
	Hoofdstuk 8 Financiële middelen
3	Gladheidbestrijding algemeen
3.1.	Algemeen
3.2	Droogstrooiprincipe
3.3	Natstrooiprincipe
3.4	Curatieve gladheidbestrijding
3.5	Preventieve gladheidbestrijding
3.6	Specifieke problemen
4	Kaders
4.1	Juridische kaders
4.2	Arbeids- en rusttijdenwet
4.3	Milieukaders
5	Beleid gladheidbestrijding
5.1	Inleiding
5.2	Hoofdroutes gladheidbestrijding
5.3	Tweede routes gladheidbestrijding
5.4	Derde routes gladheidbestrijding
5.5	Gladheidbestrijding bij zorgcentra/woonzorgcentra
5.6	Gladheidbestrijding bij gemeentelijke gebouwen
5.7	Gladheidbestrijding in winkelcentra en parkeerplaatsen
5.8	Gladheidbestrijding bij scholen
5.9	Beschikbaar stellen strooizout op gemeentewerven
5.10	Hulpdiensten
5.11	Noodscenario tekort wegenzout
5.12	Noodscenario 3 ^e route
6	Duurzaamheid / circulaire economie
6.1	Inleiding
6.2	Innovatieve maatregelen
6.3	Duurzaam inkopen
7	Communicatie en voorlichting
7.1	Inleiding
7.2	Interne communicatie
7.3	Externe communicatie

8 Financiële Middelen

VOORWOORD

De gladheidbestrijding is een apart werkveld. Het omvat elementen van wegbeheer en verkeersveiligheid en heeft daarnaast duidelijke raakvlakken met de aanpak van calamiteiten. Dit maakt de gladheidbestrijding tot een werkveld met een eigen sfeer, vooral tijdens de vaak nachtelijke gladheidbestrijdingsacties. Opvallend is de betrokkenheid van de medewerkers, die voortvloeit uit een groot verantwoordelijkheidsbesef. Iedere betrokkene staat voor de uitdaging om de gladheid te slim af te zijn. Met andere woorden: ervoor zorgen dat het helemaal niet glad wordt.

De eisen die de samenleving stelt aan de gladheidbestrijding worden steeds hoger. Veiligheid, doorstroming en bereikbaarheid moeten ook onder winterse omstandigheden op peil worden gehouden. Een andere ontwikkeling is de verdergaande juridificering van de maatschappij. Steeds vaker wordt de wegbeheerder (gemeente) aansprakelijk gesteld voor de geleden schade. Om aan de gemeentelijke zorgplicht te kunnen voldoen wordt er een inspanningsverplichting verwacht en geen resultaatverplichting. Dat betekent dat er continue gekeken wordt naar innovatieve ontwikkelingen om de verplichting zo goed als mogelijk te waarborgen.

Het is van groot belang dat de doorgaande wegen en hoofdfietspaden in de winterperiode veilig en doelmatig gebruikt kunnen worden. Bij iedere winter zijn een goed en professioneel Beleids- en Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding van belang. Het hoofd kunnen bieden aan gevaarlijke winterse omstandigheden is de belangrijkste doelstelling van het Beleids- en Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding. Uiteraard enerzijds om de inwoner een zo veilig mogelijke route aan te bieden en anderzijds om aan te tonen dat de verantwoordelijken gladheid bestrijden op een wijze die ook redelijkerwijs verwacht mag worden.

Langzaam maar zeker is landelijk de aandacht binnen de gladheidbestrijding aan het verschuiven van automobilisten naar fietsers, zelfstandig wonende ouderen en voetgangers. De kwetsbaarheid van de laatste categorieën zijn van groot belang. Wij spelen hier de laatste jaren al op in en gaan hier ook de komende jaren meer aandacht aan besteden.

We streven ernaar om de gladheidbestrijding te blijven optimaliseren. Mogelijk betekent dit dat niet meer bij elke strooiactie het hele verzorgingsgebied gestrooid hoeft te worden, maar alleen de delen waar het ook daadwerkelijk nodig is. Daarnaast zijn er ook (duurzame) projecten geïnitieerd in samenwerking met Twente Milieu en de deelnemende gemeenten. Zo is het belangrijk om mee te gaan met de tijd (innovatie) en continue kritisch te blijven op je eigen activiteiten. Denk hierbij aan het milieu, zoals zo min mogelijk gebruik maken van zout, maar uiteraard wel voldoende zodat de veiligheid niet in gevaar komt. Duurzaamheid beperkt zich niet alleen tot het milieu, maar moet ook breder gezien worden. Denk bijvoorbeeld aan personeel en financiën. Alleen wanneer je al deze facetten op een integrale manier benaderd is de dienstverlening toekomstbestendig.

1 Inleiding

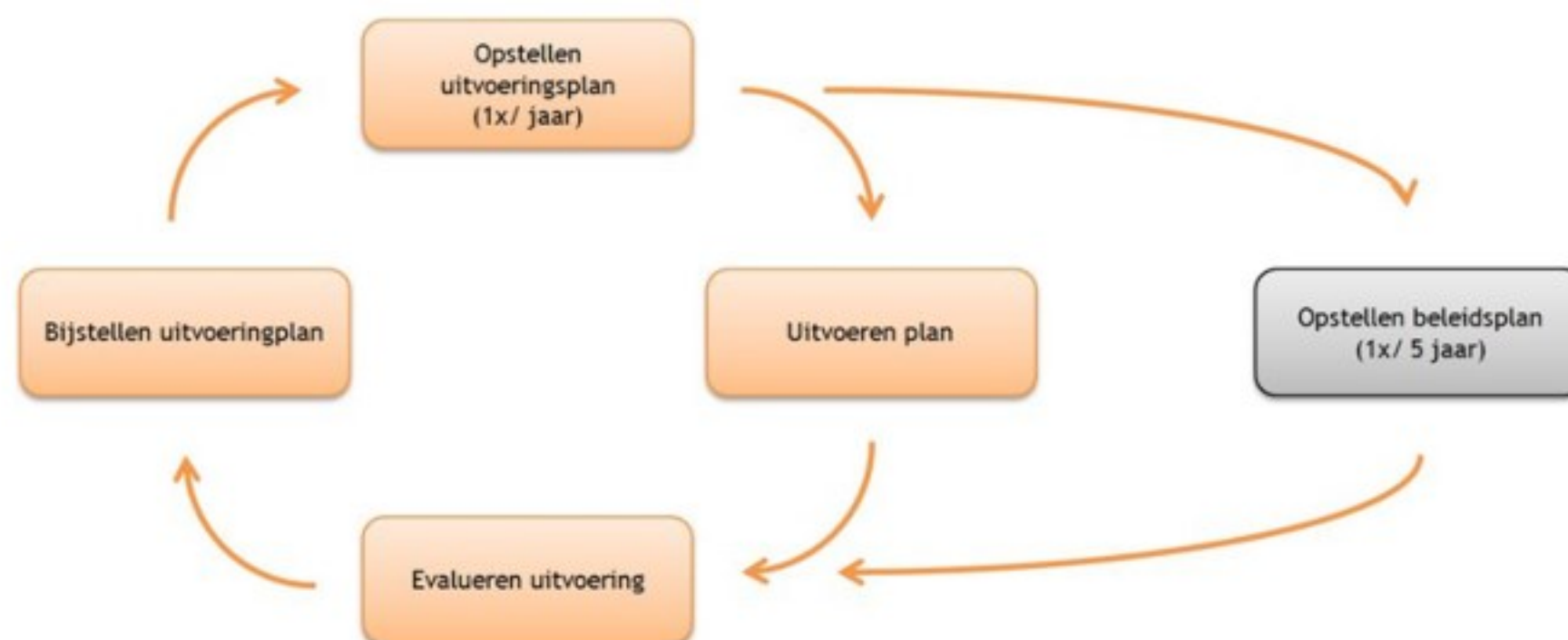
De gemeente heeft de zorgplicht voor onder andere het beheer van de gemeentelijke wegen, waarbij gezorgd moet worden voor de veiligheid op de weg. Een van de onderdelen van deze zorgplicht is een adequate uitvoering van de gladheidbestrijding. De uitvoering van de gladheidbestrijding is door de gemeente Hof van Twente gemandateerd aan Twente Milieu, waarbij op detacheringsbasis buitendienstmedewerkers en tractie van Gildebor worden ingezet.

Twente Milieu voert gedurende de winterperiode tussen 1 november en 1 april de gladheidbestrijding uit voor de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Hof van Twente, Borne en Haaksbergen.

In de met de gemeenten gesloten dienstverleningsovereenkomsten (DVO) staat beschreven op welke wijze Twente Milieu de gladheidbestrijding uitvoert.

Voor een goede en gedegen uitvoering van de zorgplicht is een vastgesteld Beleidsplan Gladheidbestrijding onontbeerlijk. Het plan heeft tot doel de beleidskaders eenduidig, helder en voor langere tijd vast te leggen, zodat de uitvoering zo optimaal mogelijk kan worden uitgevoerd. Het Beleidsplan Gladheidbestrijding sluit aan bij de landelijke, provinciale en regionale visie op de gladheidbestrijding, waarbij de veiligheid van de weggebruikers voorop staat en gladheidpreventie (het bestrijden van te verwachten gladheid) de voorkeur heeft boven curatieve bestrijding (het bestrijden van gladheid wanneer het al glad is) waar mogelijk en noodzakelijk. Samenwerking met omliggende gemeenten speelt daarbij een belangrijke rol.

Jaarlijks wordt in samenspraak met Twente Milieu een Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding opgesteld. Het doel van dit Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding is het gemeentebestuur en de inwoners te informeren over de uitvoering van het beleid ten aanzien van de gladheidbestrijding in de gemeente. Het gehele proces ziet er als volgt uit:

Twente Milieu streeft voor zijn gehele werkgebied een eenduidige werkwijze gladheidbestrijding na. De uitvoering van de werkzaamheden rondom gladheidbestrijding worden zoveel mogelijk in eigen beheer uitgevoerd. Dit betekent dat bij de gladheidbestrijding zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van eigen personeel en materieel. Daarnaast wordt personeel en materieel ingehuurd bij lokale aannemers.

Tevens is Twente Milieu bezig om route overstijgend te kijken naar een efficiëntere werkwijze voor iedere deelnemende gemeente in de gladheidbestrijding.

Het Beleidsplan Gladheidbestrijding gemeente Hof van Twente is in hoofdlijnen gebaseerd op de CROW-publicatie 236: "Leidraad gladheidbestrijdingsplan" en de CROW-publicatie 353 "Organisatie en bestrijding van wintergladheid"

2 Leeswijzer

2.1 Algemeen

Om te zorgen dat de gemeente als “goed rentmeester” op het gebied van veiligheid van wegen opereert, is het belangrijk om aandacht te besteden aan een goede invulling van deze taak. Het voorliggende Beleidsplan Gladheidbestrijding beschrijft hoe de verantwoordelijkheid voor het onderdeel gladheidbestrijding binnen de gemeente Hof van Twente wordt ingevuld.

Het Beleidsplan Gladheidbestrijding is opgesteld om enerzijds vooraf duidelijkheid te geven aan inwoners en overige weggebruikers over de wijze waarop en wanneer de gladheidbestrijding wordt uitgevoerd. Anderzijds dient het plan om te kunnen aantonen dat aan de wettelijke inspanningsverplichting die de gemeente heeft wordt voldaan. Per hoofdstuk is beschreven wat daarbij de uitgangspunten zijn.

2.2 Opzet van het Beleidsplan gladheidbestrijding

Hoofdstuk 1: Inleiding. Hierin wordt een beknopte weergave gegeven wat de voor de gemeente Hof van Twente de uitgangspunten zijn voor de gladheidbestrijding.

Hoofdstuk 2: Leeswijzer. Hierin wordt per hoofdstuk een weergave gegeven over de onderwerpen die voorkomen in het Beleidsplan Gladheidbestrijding.

Hoofdstuk 3: Gladheidbestrijding algemeen. Hierin worden de verschillende facetten die te maken hebben met de verschillende stroommethodieken en specifieke problemen toegelicht.

Hoofdstuk 4: Kaders. Hierin worden de verschillende uitgangspunten beschreven die ten grondslag liggen aan het Beleidsplan Gladheidbestrijding.

Hoofdstuk 5: Beleid gladheidbestrijding. Hierin wordt het gemeentelijk beleid ten aanzien van de gladheidbestrijding beschreven.

Hoofdstuk 6: Duurzaamheid / circulaire economie. Hierin wordt nader ingegaan hoe de gemeente Hof van Twente en in het verlengde hiervan Twente Milieu met deze in belang toenemende thema's omgaan.

Hoofdstuk 7: Communicatie en voorlichting. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente Hof van Twente en in het verlengde hiervan Twente Milieu met communicatie en voorlichting over de gladheidbestrijding omgaan.

Hoofdstuk 8: Financiële middelen. Hierin wordt de financiële verantwoording van de gladheidbestrijding aangegeven.

3 Gladheidbestrijding algemeen

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt achtergrondinformatie gegeven over de methoden waarmee gladheid kan worden bestreden en/of kan worden voorkomen.

3.2 Droogstrooiprincape

Dit is het traditionele principe dat wordt toegepast waarbij droogzout met een draaiende schijf over de weg wordt gestrooid. Het dooiproces zet redelijk snel in en het vrijkomende vocht bindt zich aan het zout. Bij dit proces gaat weinig zout verloren mits de strooiauto zich aan de voorgeschreven snelheid van maximaal 40 km/uur houdt. Verwaaiing van het zout kan bij te hoge snelheden het gevolg zijn. Verwaaien van het strooizout is bij deze methode een probleem. Het droogstrooiprincape is minder geschikt voor preventief en meer geschikt voor curatief strooien, bijvoorbeeld bij sneeuw en sneeuwval. Het zoutverbruik is dan circa 15 gr/m².

3.3 Natstrooiprincape

Het natstrooiprincape is een methode waarbij we in staat zijn een gedeelte van de traditionele methode (droog strooien) te vervangen en tegelijkertijd problemen die zich bij het droog strooien voordoen op te lossen. Het droogzout wordt onder toevoeging van een pekeloplossing met een draaiende schijf over de weg gestrooid. Op het moment van toepassing is het nog niet glad. Van deze methode gaat dus een preventieve werking uit. Bij dit proces gaat minder zout verloren en de strooisnelheid van het voertuig ligt aanzienlijk hoger dan bij het droogstrooiprincape (maximaal 60 km/uur). Hierdoor kan per voertuig meer lengte strooiroute worden gereden. Het natstrooiprincape is het meest geschikt voor preventief strooien en kan ook curatief worden toegepast. Deze methode heeft een zoutverbruik van circa 10 gr/m².

3.4 Curatieve gladheidbestrijding

Uitgangspunt bij curatieve gladheidbestrijding is dat de gladheid wordt bestreden nadat er gladheid is opgetreden. Bij curatief strooien dringt het uitgestrooide zout in het ijs en maakt het poreus. De ijsmassa wordt daarna stuk gereden. Door het smeltproces verdwijnt ook een deel van de ijsmassa, mits er voldoende tijd overheen gaat en er genoeg zout is gestrooid. Voor sneeuw geldt hetzelfde principe, omdat dit wordt hierbij gezien als neerslag in de vorm van kleine ijskristallen. Deze methode heeft een zoutverbruik van circa 15 gr/m².

3.5 Preventieve gladheidbestrijding

Bij preventieve gladheidbestrijding wordt het natte strooizout direct over het wegdek verdeeld en werkt meteen de gladheid tegen. Hierdoor wordt gladheid voorkomen. Dit wil dus zeggen dat deze methode een hogere verkeersveiligheid geeft dan het strooien achteraf. Tegelijkertijd mag worden gesteld dat er aanzienlijk minder strooizout nodig is bij het voorkomen van gladheid dan bij het bestrijden van gladheid. Omdat het strooizout nat wordt toegepast zal er minder zout verwaaien. Deze methode heeft een zoutverbruik van circa 8 gr/m².

3.6 Specifieke problemen

Bij de gladheidbestrijding op fietspaden wordt dikwijls de opmerking gemaakt dat de fietspaden slecht gestrooid zijn. Deze opmerking is niet terecht. Een probleem is dat zout alleen niet voldoende is om ijs en sneeuw te doen smelten. Er is ook een zuigende werking van banden op het wegdek nodig waardoor het zout effectiever werkt. Een fietsband geeft die nauwelijks, in tegenstelling tot een autoband. Mede door de verkeersintensiteit moet het zout zijn werking doen.

Bij sneeuwval tijdens de ochtend- of avondspits is er sprake van een groot verkeersaanbod en kan er met het huidige materieel niet overal gelijktijdig gladheid bestreden worden. Het is dan in gegeven situatie zaak om voor de sneeuwval een laagje zout op het wegdek te hebben. Het verkeer heeft dus een groot aandeel in de verdeling en vermenging van het strooizout. Als bij zware sneeuwval ook geschoven wordt zal een deel van het zout van de weg worden geschoven. Vandaar dat gelijktijdig met het schuiven weer gestrooid wordt.

4 Kaders

4.1 Juridische kaders

Zorgplicht

In artikel 16 van de Wegenwet is uitdrukkelijk geregeld dat bij de wegbeheerder de zorg rust voor het in goede en veilige staat verkeren van wegen, voor zover deze zorg niet aan een ander overheidsorgaan is opgedragen. Hiertoe behoort ook het bestrijden van gladheid op wegen. Van belang is dat het hierbij gaat om een inspanningsverplichting van de wegbeheerder en niet om een resultaatsverplichting.

Aansprakelijkheid volgens het Burgerlijk Wetboek

In verband met de aansprakelijkstelling voor de gevolgen van wintergladheid spelen in relatie tot het Burgerlijk Wetboek (BW) verschillende juridische vragen een rol, namelijk:

- Is gladheid een 'gebrek' van het wegdek in de zin van artikel 6:174 BW inzake de risico-aansprakelijkheid voor de bezitter van een opstal, en is de wegbeheerder dus op die grond aansprakelijk?
- Heeft de wegbeheerder naar behoren onderhoud aan de weg gepleegd? Dit is van belang op grond van artikel 6:162 BW.

Op grond van artikel 6:174 van het BW bestaat er een risicoaansprakelijkheid voor de wegbeheerder ten aanzien van wegen die niet voldoen aan de eisen die men mag stellen en die daardoor gevaar opleveren voor personen en/of zaken. In eerste instantie legt dit artikel dus een zware verantwoordelijkheid bij de wegbeheerder. Toch bestaan er mogelijkheden om zich, in geval van schade ten gevolge van wintergladheid van wegen, tegen aansprakelijkstellingen volgens art. 6:174 van het BW te weren. Aan een weg die ten gevolge van nachtvorst, ijzel e.d. glad is geworden, kunnen niet dezelfde eisen worden gesteld als tijdens de zomer. Van de weggebruiker mag worden verwacht dat hij bij winterse omstandigheden met een grote mate van oplettendheid en voorzichtigheid aan het wegverkeer deelneemt en dat hij zich bij extreme omstandigheden (zware ijzel) niet op de weg begeeft. In dit soort omstandigheden kan een wegbeheerder dan ook niet zonder meer aansprakelijk worden geacht voor schade.

Aansprakelijkheid minimaliseren

Aansprakelijkheid (artikel 6:174 BW) kan geminimaliseerd worden wanneer de wegbeheerder in samenwerking met Twente Milieu kan aantonen:

- dat de gladheid niet mede het gevolg is van minder goede eigenschappen van het wegdek zelf, denk hierbij aan het overleggen van inspectie- of onderhoudsrapporten;
- dat de gladheid dusdanig plotseling is opgetreden dat de wegbeheerder in redelijkheid niet meer tot strooimaatregelen in staat is geweest;
- dat er in de media naar behoren voor de risico's is gewaarschuwd;
- den gladheidsbestrijdingsplan is gepubliceerd waarin o.a. is vermeld hoe, wanneer en waar de gladheid binnen de gemeente wordt bestreden.

Het volgende moet aangetoond worden wanneer een claim als gevolg van artikel 6:162 BW weerlegd moet worden:

- dat er tijdig en naar vermogen gladheid is bestreden, zoals beschreven en vastgesteld is in verschillende rapportages. Bijvoorbeeld het gemeentelijk strooiplan, inzetplanning en logboek;
- dat er, gezien de omstandigheden, op tijd en adequaat gewaarschuwd is.

Om aan de gemeentelijke zorgplicht/inspanningsverplichting op structurele wijze te voldoen, is het zaak dat de gemeente en Twente Milieu:

- inwoners jaarlijks informeren over het gemeentelijke gladheidbestrijdingsbeleid vóór de mogelijke sneeuw- en vorstperiode;
- snel en doeltreffend handelen zodra bepaalde gevaarlijke situaties bij de gemeente bekend zijn;
- goed en voldoende materieel voorhanden hebben;
- een gladheid meldsystematiek hebben;

- een goede administratie bijhouden van tijden en gereden routes;
- jaarlijks een '(gladheidbestrijding) uitvoeringsplan' vaststellen en publiceren, waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke strooiroutes er worden gereden en wie op welk moment met de uitvoering is belast.

Indien de gladheidbestrijding is uitbesteed, blijft de wegbeheerder verantwoordelijk voor het beleid en een deugdelijke uitvoering jegens derden (artikel 15 e.v. van de Wegenwet).

Jurisprudentie over de aansprakelijkheid van de wegbeheerder bij gladheidbestrijding is beperkt voorhanden.

4.2 Arbeidstijdenwet

De gemeente Hof van Twente neemt als werkgever de bepalingen van de arbeidstijdenwet in acht. Het gaat hierbij om arbeidstijden en rusttijden. In de DVO tussen de gemeente Hof van Twente en Twente Milieu liggen hierover afspraken vast.

4.3 Milieu kaders

De voor de verkeersveiligheid noodzakelijke gladheidbestrijding brengt voor het milieu neveneffecten met zich mee. Een deel van het gebruikte dooimiddel komt terecht in de directe omgeving van de wegen waarop het is gestrooid. Daar kunnen zich landschappelijk waardevolle beplantingen, groenvoorzieningen en interessante bermvegetaties bevinden. Uiteindelijk bereikt een gedeelte van het dooimiddel ook de bodem en het grondwater; afspoelend water voert het dooimiddel immers vanaf het wegdek, via de bermen, molgoten, naar sloten en rioleringen. Het dooimiddel wordt niet alleen door afspoelend water meegevoerd. Bij het strooien belandt soms (onbedoeld) strooimateriaal in de berm. Daarnaast verspreidt het verkeer opspattend zout smeltwater. Ook dit belandt voor een deel in de berm. Hierbij kan een soort zoute nevel op de beplantingen ontstaan. Gelukkig vindt deze zoutbelasting van bermen vooral plaats tijdens het rustseizoen van planten, struiken en bomen. De effecten hebben dan ook een indirect karakter. Gebleken is dat bepaalde soorten bomen en struiken gevoelig zijn voor het strooizout en 'vervroegd de herfst ingaan', omdat de bladranden sneller vergelen en verdorren.

Wegenzout bestaat voornamelijk uit keukenzout en lost dus bijna of geheel in en op de weg. Bij neerslag wordt het een bestanddeel van het water dat aan de kringloop deelneemt toegevoegd. In sommige wijken en in sommigen gemeenten wordt een gescheiden rioolstelsel toegepast. In dit geval wordt het water naar het oppervlaktewater afgevoerd. Daar waar geen gescheiden rioolstelsel aanwezig is wordt het water afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Nu wordt het meeste rioolwater tegenwoordig met behulp van bacteriën gezuiverd. Niet alle bacteriën kunnen even goed tegen het zout, waardoor in de winter problemen kunnen ontstaan. Een ander gedeelte van het zout lekt weg via de wegbermen. Bij een gemiddelde winter is het effect gering. Alleen bij veel zoutgebruik en als de dooi bij extreme sneeuwval plotseling invalt kan er in de sloten vissterfte optreden.

De eerste in aanmerking komende maatregel om zoutschade te voorkomen of te beperken is uiteraard minder zout in het milieu brengen. Een belangrijke stap in de goede richting in dit verband is het nat zout strooien, waarmee preventief wordt gestrooid bij verwachting van komende gladheid. Door preventief te strooien ontstaat er op het wegdek een oplossing van zout en water, dat alleen bij zeer lage temperatuur bevriest. Tot -/- 10 graden Celsius bestaat er geen of zeer weinig kans op gladheid (afhankelijk van de hoeveelheid zout). De natzoutstrooiers zorgen ervoor dat niet alleen nauwkeuriger wordt gestrooid, maar tevens dat minder zout nodig is. De tweede maatregel is door in de ontwerpfase van infrastructuur rekening te houden met redelijk ruime wegprofielen en toepassing van zouttolerante plantsoorten die van nature beter strooi- en spat-zout kunnen verdragen. Bij de 'nat zout' methode wordt het droge wegzout, vlak voordat het op de weg wordt gestrooid, bevochtigd met een natte component (natriumchloride oplossing). Door deze methode te gebruiken treedt er minder verwaaiing van wegzout op zodat er ook beter preventief gestrooid kan worden. Mede vanuit milieuoogpunt is gekozen voor een strooimethodiek die voorziet in beperkt en gericht strooien met minimale doseringen. Er wordt dus gericht wegzout gestrooid met een zo groot mogelijk effect.

Verkeersveiligheid en milieu staan vaak op gespannen voet. Met name zout willen we zoveel mogelijk uit het milieu weren. Niet strooien is dan het beste, maar uiteraard niet goed voor de verkeersveiligheid. Preventief strooien heeft op de hoofdwegen het beste resultaat voor de verkeersveiligheid, maar er wordt meer zout in het milieu gebracht omdat er regelmatig wordt gestrooid als dat achteraf niet nodig was. Het is daarom verstandig om bij het opstellen van de strooiroutes goed te bepalen welke wegen wel of niet gestrooid moeten worden. Het is dus zaak om binnen de gekozen strooimethode te streven naar een strooiwijze die het milieu het minste belast.

5 Beleid gladheidbestrijding

5.1 Inleiding

De gemeente Hof van Twente heeft een Beleidsplan gladheidbestrijding waarin wordt gesteld dat curatief gladheid wordt bestreden, waarbij gebruik wordt gemaakt van het droogstrooi-principe. Er wordt hierbij wel gestreefd om gladheid voor de ochtendspits en de avondspits te voorkomen. Het huidige gladheidbestrijdingsbeleid is tot stand gekomen na een zorgvuldige afweging van de betrokken belangen (verkeersveiligheid, milieu- en financiële belangen).

5.2 Hoofdroutes

Bij de vaststelling van de hoofdroutes is rekening gehouden met wegcategorieën zoals genoemd in het gemeentelijk mobiliteitsplan (GMP) van de gemeente Hof van Twente.

Daarnaast is er rekening gehouden met een maximale afstand vanaf woningen, bedrijven en instanties (zorgcentra, gemeentelijke gebouwen, winkelcentra en scholen) tot aan de hoofdroutes. De gladheidbestrijding wordt uitgevoerd overeenkomstig de hoofdroutes die zijn opgesteld voor elk van de strooi-eenheden. Alle hoofdroutes dienen te worden gereden in vastgestelde volgorde en rijrichting zoals op het schema en de tekening is aangegeven.

5.3 Tweede routes

De tweede routes zijn een aanvulling op de hoofdroutes en houden feitelijk alle wegen in die voorheen in de hoofdroutes waren opgenomen en die hierin nu niet meer zijn opgenomen. Op de tweede routes wordt alleen gladheid bestreden indien er sprake is van extreme en of langdurige gladheid (ijzel / sneeuwval) en de wanneer de gladheidbestrijding op de hoofdroute is afgerond.

5.4 Derde routes

De derde routes zijn alle wegen die niet in de hoofdroutes en tweede routes zijn opgenomen. Op de derde routes wordt alleen gladheid bestreden indien er sprake is van maatschappij ontwrichtende omstandigheden.

Hierbij moet worden opgemerkt dat buurtstraten en woonerven steeds moeilijker te behandelen zijn. Door ontwerpkeuzes, getroffen verkeers- en snelheidsremmende maatregelen en geparkeerde voertuigen is de gladheidbestrijding moeilijk, tijdrovend en in veel gevallen zelfs onmogelijk. Schuiven en ruimen van sneeuw is lastig, omdat de sneeuw veelal op trottoirs wordt geplougd.

5.5 Gladheidbestrijding bij zorgcentra/woonzorgcentra

Bij alle verzorgingshuizen/woonzorgcentra wordt de gladheid op de toegangswegen en de rijbanen van de parkeerplaatsen bestreden. Voor het sneeuwvrij maken van trottoirs is onvoldoende capaciteit beschikbaar bij Gildebor. Bij langdurige extreme gladheid zal nader worden bepaald of hier extra inzet op wordt gepleegd.

5.6 Gladheidbestrijding bij gemeentelijke gebouwen

Bij het gemeentehuis in Goor wordt de gladheid rondom het gebouw bestreden, zodat bezoekers het gemeentehuis kunnen bereiken. Ook op de parkeerplaats voor het gemeentehuis wordt de gladheid op de rijbanen bestreden. Bij overige gemeentelijke gebouwen wordt de gladheid niet bestreden.

5.7 Gladheidbestrijding in winkelcentra en parkeerplaatsen

In de winkelcentra wordt alleen de gladheid op de rijbaan bestreden. Het bestrijden van de gladheid op trottoirs voor winkels is de verantwoordelijkheid van de lokale ondernemers. Er is bij Gildebor geen capaciteit om dit handmatig te doen.

Het voert te ver om op alle parkeerplaatsen binnen de gemeente Hof van Twente structureel de gladheid te bestrijden. Het is bij parkeerplaatsen gebleken dat het onderscheid tussen al dan niet gemeentelijk eigendom leidt tot onlogische situaties. Daarom wordt naast het uitvoeren van gladheidbestrijding op gemeentelijke parkeerplaatsen ook de gladheid bestreden op parkeerplaatsen indien er sprake is van niet commerciële activiteiten. Dit houdt in om wel gladheidbestrijding te doen op de rijbanen van parkeerplaatsen bij verzorgingshuizen, woonzorgcentra, huisartsencentra, kerken en bibliotheken. Op parkeerplaatsen van supermarkten wordt geen gladheid bestreden.

5.8 Gladheidbestrijding bij scholen

Bij alle scholen wordt de gladheid op de toegangswegen bestreden. Voor het sneeuwvrij maken van trottoirs is onvoldoende capaciteit beschikbaar bij Gildebor. Bij langdurige extreme gladheid zal nader worden bepaald of hier extra inzet op wordt gezet. Er wordt wel strooizout beschikbaar gesteld aan scholen, zodat op schoolpleinen en trottoirs direct rondom de school de gladheid kan worden bestreden.

5.9 Beschikbaar stellen strooizout op gemeentewerven

Er wordt geen gratis strooizout verstrekt aan bedrijven of bewoners. Er zijn binnen de gemeente Hof van Twente voldoende verkooppunten waar strooizout kan worden aangeschaft. Er wordt wel strooizout beschikbaar gesteld aan scholen, zodat op schoolpleinen en trottoirs direct rondom de school de gladheid kan worden bestreden.

5.10 Hulpdiensten

Met de brandweer Twente zijn voor een aantal kazernes afspraken gemaakt dat de gladheid wordt bestreden. Hiervoor worden kosten inrekening gebracht.

Bij het politiebureau in Goor wordt de gladheid bij de uitgang op de parkeerplaats bij het Reggelaantje bestreden.

5.11 Noodscenario tekort wegenzout

Deze situatie doet zich voor bij een landelijk tekort aan wegenzout, zoals is voorgekomen in de gladheidbestrijdingsseizoenen 2009 – 2010 en 2010 – 2011. Het Beleidsplan Gladheidbestrijding voorziet in een noodscenario waarbij op een beperkt aantal wegen gladheid wordt bestreden. Indien hiertoe wordt overgegaan zal het college van B&W worden geïnformeerd. De afdeling communicatie draagt zorg voor de berichtgeving in de inforubriek van de gemeente Hof van Twente in het Hofweekblad en op de gemeentelijke website www.hofvantwente.nl.

Het initiatief van de te nemen maatregelen, zoals boven is omschreven ligt bij de afdeling Leefomgeving team Openbare Ruimte bij de wegbeheerder die verantwoordelijk is voor de gladheidbestrijding. De wegbeheerder zal de afweging in samenspraak met de dienstdoende coördinatoren gladheidbestrijding maken. Daarnaast is de wegbeheerder verantwoordelijk voor de afstemming met de wegbeheerders van de aangrenzende gemeenten en de provincie Overijssel. De wegen waarop de gladheidbestrijding zal blijven worden uitgevoerd worden op dat moment bepaald. Uitgangspunt is om de gladheidbestrijding op de hoofdroutes zoveel mogelijk in stand te houden. Afhankelijk van de mate van het zouttekort en richtlijnen vanuit hogere overheden zullen aanpassingen worden doorgevoerd.

5.12 Noodscenario derde route

Deze situatie doet zich voor als er zich langdurig extreme weersomstandigheden voordoen, waarbij sprake is van maatschappij ontwrichtende omstandigheden. Bereikbaarheid van percelen (woningen/bedrijven/boerderijen) is langdurig in het gedrang. Indien hier sprake van is, zal de gladheid op de derde route worden bestreden. Uiteraard geldt dat de gladheid op de hoofdroutes en tweede routes bestreden dient te zijn.

De afdeling communicatie draagt zorg voor de berichtgeving in de inforubriek van de gemeente Hof van Twente in het Hofweekblad en op de gemeentelijke website www.hofvantwente.nl. Het initiatief van de te nemen maatregelen, zoals is omschreven ligt bij de afdeling Leefomgeving team Openbare Ruimte bij de wegbeheerder die verantwoordelijk is voor de gladheidbestrijding. Deze zal de afweging in samenspraak met de gemeentelijke coördinatoren gladheidbestrijding maken.

6 Duurzaamheid / circulaire economie

6.1 Inleiding

De thema's duurzaamheid en circulaire economie worden steeds vaker genoemd en steeds belangrijker. Bewust omgaan met onze omgeving, het klimaat en de aarde in zijn geheel worden steeds noodzakelijker. Reden voor Hof van Twente en in het verlengde daarvan Twente Milieu en Gildebor om ook te kijken naar hun invloed hierop op het gebied van gladheidbestrijding. Er wordt kritisch gekeken naar de eigen bedrijfsvoering. Voor alle producten en diensten die uitgevoerd worden, wordt geprobeerd dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk te doen.

6.2 Innovatieve maatregelen

Samen met de gemeenten voert Twente Milieu de gladheidbestrijding op een zo duurzaam mogelijke wijze uit. Bij vorst, sneeuw en ijzel is gladheidbestrijding noodzakelijk voor de veiligheid. Maar strooizout is ook schadelijk voor de natuur. Bomen, planten en dieren hebben niet alleen direct te lijden onder grote hoeveelheden strooizout. Zout tast bijvoorbeeld de schors van bomen aan. Ook de zoutnevel die ontstaat als auto's over het zoute natte wegdek rijden zorgt ervoor dat de schors van de bomen en groenblijvende heesters aangetast kunnen worden. Hierdoor kunnen schimmels een makkelijke ingang in de boom of plant vinden. Maar het brengt ook indirect schade aan, via sloot- en grondwater. Zout in grondwater hindert de groei van bomen en planten en de ontwikkeling van blad.

Project “Global Positioning System – strooien”

Twente Milieu heeft op een groot aantal strooiwagens het zogenaamde Autologic-systeem voorbereid. Dit is een automatisch systeem dat door constante meting de juiste hoeveelheid zout strooit zonder tussenkomst van de chauffeur. Zodra een bepaalde GPS-locatie wordt bereikt, voert de strooimachine zelf de instellingen door. Ook is het automatische systeem ingesteld op de exacte ingestelde breedte van wegen en fietspaden. Dankzij deze techniek van zout strooien wordt er niet meer zout gestrooid dan strikt noodzakelijk. Dat betekent ook dat de chauffeur minder handelingen hoeft te verrichten in de cabine, waardoor de veiligheid op de weg wordt bevorderd. Tevens komt de bedrijfsvoering minder in gevaar omdat;

- chauffeurs niet meer per se aan een vaste route toegewezen hoeven te worden;
- men dan niet meer routes uit het hoofd hoeven te leren. Dit komt ten goede aan de flexibele inzet van het personeel;
- het tijdig kunnen strooien van de routes nog beter gewaarborgd is.

Project “Digitalisering parameters gladheid meldsysteem”

Binnen het verzorgingsgebied van Twente Milieu zijn in 2018 en 2019 de koudste plekken in kaart gebracht. Dat betekent dat er op afstand parameters afgelezen worden. Denk bijvoorbeeld aan temperatuur, zoutgehalte en vochtigheid. Door de meetgegevens te verwerken in een computermeetsysteem kan in samenhang met radarbeelden worden bepaald op welk tijdstip gladheid zijn intrede doet. In 90% van de berekeningen is dit twee uur voordat er gladheid optreedt. Het meldsysteem is gekoppeld aan Meteo Group in Wageningen waar de meteoroloog de situatie volgt en de situatie berekent aan de hand van tabellen. Bij naderende gladheid treedt het alarmsysteem bij Meteo Group in werking en wordt de gladheidcoördinator van Twente Milieu gealarmeerd. Zelf houden de coördinatoren gladheidbestrijding de weersomstandigheden ook goed in de gaten. Als zij een strooiactie verwachten, dan nemen zij zelf contact op met Meteo Group.

Project “Grensoverschrijdend strooien”

Om de bedrijfsvoering van Twente Milieu te optimaliseren zijn de deelnemende gemeenten gebaat dat er één uniform strooibeleid is voor het totale verzorgingsgebied. Dat betekent dat de routes geoptimaliseerd kunnen worden, waardoor met minder strooi eenheden het verzorgingsgebied bediend wordt. Vanzelfsprekend leidt dit tot kostenbesparingen, maar ook het milieu wordt ontzien, omdat er minder brandstof nodig is en minder slijtage aan materieel en materiaal. Daarbij is het voor inwoners, forensen en toeristen veiliger, omdat veiligheid niet stopt bij een gemeentegrens ten tijde van de strooiactie.

6.3 Duurzaam inkopen

Hof van Twente, Twente Milieu en Gildebor streven naar een duurzaam inkoopbeleid. Hierbij wordt gekeken naar de zogenoemde “CO₂-prestatieladder” en streeft in alle geledingen van de organisatie

naar duurzame ontwikkeling: een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden, zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar te brengen.

Twente Milieu en Gildebor zoeken ook naar mogelijkheden om bij te dragen aan de 'circulaire economie'. Het circulaire systeem kent twee kringlopen:

- Een biologische kringloop: hier worden alleen natuurlijke materialen gebruikt die na gebruik worden afgebroken door de natuur.
- Een technische kringloop: de product(onderdelen) worden zo ontwikkeld, geproduceerd en vermarkt, dat ze hun economische waarde zoveel mogelijk behouden. De kwaliteit van product(onderdelen) neemt hierdoor toe en kunnen continue worden hergebruikt of hersteld.

Refurbishing

Er wordt niet meer automatisch gekozen voor het vervangen van een zoutstrooimachine. Er wordt eerst gekeken of het mogelijk is om de bestaande zoutstrooimachine te refurbishen. Dit betekent dat een zoutstrooimachine een tweede leven krijgt waarmee er gestreefd wordt om de technische levensduur met 10 jaar te verlengen.. De zoutstrooimachine wordt uit elkaar gehaald, opnieuw gespoten en voorzien van nieuwe onderdelen en kan hierdoor aan een tweede leven beginnen. Dit geeft een enorme besparing aan grondstoffen, en past op deze manier heel goed binnen de circulaire economie.

Alternatieve brandstoffen

Een belangrijk punt bij de aanschaf van het wagenpark en alles wat erbij hoort, zijn de milieu eisen. Voor langere tijd maakt de keuze van de brandstof onlosmakelijk onderdeel uit van de inkoopvoorwaarden. Er zijn binnen Twente Milieu een aantal voertuigen die op alternatieve brandstoffen rijden, zoals het CNG (groen gas) rijden. Deze voertuigen belasten het milieu minder dan de normaal gebruikte brandstoffen.

7 Communicatie en voorlichting

7.1 Inleiding

Voor zowel betrokkenen binnen de eigen organisatie als weggebruikers is het van belang dat informatie over de gladheidbestrijding tijdig en efficiënt wordt overgebracht. In het communicatietraject wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe communicatie. In beide trajecten zijn andere doelgroepen betrokken en zijn de communicatiedoelen verschillend. Interne en externe communicatie zijn om die reden apart uitgewerkt.

Uiteindelijk blijft de basis van de communicatie wel gelijk:

- de gladheidbestrijding zo efficiënt mogelijk uitvoeren;
- de kwaliteit van milieu, Arbo en (verkeers)veiligheid aspecten zo optimaal mogelijk waarborgen.

7.2 Interne communicatie

Communicatie gaat over de uitvoering en ontwikkelingen binnen de gladheidbestrijding. Anderzijds moet vanuit de uitvoering ook worden geanticipeerd op vragen vanuit de gemeenten en/of inwoners van het verzorgingsgebied en/of pers.

De communicatie binnen de uitvoering van de gladheidbestrijding heeft als doel om gladheid zo efficiënt, optimaal en veilig mogelijk te bestrijden. Hiervoor dienen duidelijke communicatielijnen en procedures te zijn opgesteld, zodat iedere betrokkene weet wat van hem/haar wordt verwacht. Dit geldt voor een brede groep betrokkenen, waaronder de chauffeurs van de strooiwagens, politie, provincie, buurgemeenten en de communicatieadviseurs. Naast de communicatie die gericht is op de uitvoering, is ook de communicatie richting de bestuurders, waaronder de verantwoordelijke wethouder, belangrijk. Enerzijds moeten de bestuurders op de hoogte blijven van de ontwikkelingen, anderzijds moet vanuit de uitvoering ook worden geanticipeerd op vragen van of voor een bestuurder, inwoner of pers.

Intern dient het communicatietraject ten behoeve van de gladheidbestrijding op heldere wijze te zijn vastgelegd in een procedure. Iedereen moet weten wat in geval van gladheid van hem wordt verwacht. Voor de start van het gladheidbestrijdingsseizoen wordt daarom met alle uitvoerende betrokkenen die tijdens het strooiseizoen dienst gaan doen het communicatietraject uitvoerig doorlopen.

7.3 Externe communicatie

De externe communicatie richt zich meer op de gebruikers van de openbare ruimte (bewoners, instellingen en bedrijven) en andere belanghebbenden (bijvoorbeeld de pers).

Voorlichting

De afdelingen Communicatie van de gemeente Hof van Twente en Twente Milieu verzorgen vooraf en gedurende het gladheidbestrijdingsseizoen de voorlichting naar de inwoners. De ongeschreven regel is dat de gemeente hierbij het voortouw neemt. Het uitvoeringsplan gladheidbestrijding wordt jaarlijks ter goedkeuring voorgelegd aan het college van B&W en daarna ter inzage gelegd. Daarnaast zal voor aanvang van het gladheidbestrijdingsseizoen een publicatie verschijnen in het Hofweekblad, waarbij ook de strooiroutes overeenkomstig het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding worden opgenomen. Ook zijn het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding en de daarin opgenomen strooiroutes in te zien op de website van de gemeente Hof van Twente www.hofvantwente.nl en zijn de strooiroutes te zien op de website van de provincie Overijssel.

Er wordt de komende jaren niet alleen gekeken naar de traditionele contactmomenten met de inwoners, maar ook hoe we ervoor kunnen zorgen dat we de inwoners snel, kort en krachtig kunnen bereiken. Dit heeft als doel om te laten zien dat we de veiligheid van weggebruikers erg belangrijk vinden en er alles aan doen om de gladheid te bestrijden. Hiervoor wordt separaat een plan van aanpak opgesteld.

Omliggende gemeenten en Provincie Overijssel

Al enkele jaren wordt intensief samengewerkt tussen de provincie Overijssel en de Overijsselse gemeenten. De doelstelling is "Veilig op weg in Overijssel, ook bij gladheid".

De samenwerking heeft geresulteerd in een gezamenlijke Europese aanbesteding van het strooizout, het opstellen van een netwerkkaart voor de gehele provincie en het tegen een geringe vergoeding beschikbaar stellen van het provinciale gladheidmeldsysteem (GMS-2) voor de Overijsselse gemeenten.

Bij de netwerkkaart zijn strooiroutes van verschillende wegbeheerders op elkaar afgestemd. Dit levert voor de weggebruiker uniformiteit op waardoor de veiligheid toeneemt.

Daarnaast zullen de provincie Overijssel en de Overijsselse gemeenten, naast de gemeentelijke publicaties, gezamenlijk publiceren over de gladheidbestrijding.

Meldingenregistratie

Inwoners binnen het verzorgingsgebied van Twente Milieu, bedrijven en instellingen kunnen meldingen en klachten melden bij de Klantenservice van Twente milieu. In Hof van Twente kan dit ook gemeld worden via de meldlijn van de gemeente zelf. Alle meldingen worden geregistreerd. Niet alle meldingen worden gehonoreerd. Aan de hand van onder andere het Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding en de weersverwachtingen wordt een afweging gemaakt om al dan niet in actie te komen.

Klachten over de gladheidbestrijding worden geregistreerd via de meld- en klachtenlijn van de gemeente en zo nodig in de evaluatie besproken. In uitzonderlijke gevallen worden ze tijdens kantooruren meteen gemeld bij de coördinator gladheidbestrijding.

Tussentijdse evaluatie

Gedurende het gladheidbestrijdingsseizoen wordt een tussentijdse evaluatie gehouden met coördinatoren gladheidbestrijding, de wegbeheerder en Twente Milieu. De uitkomsten van deze evaluaties worden schriftelijk vastgelegd en tijdens of bij een volgend gladheidbestrijdingsseizoen bijgesteld.

Eindevaluatie

Na elk gladheidbestrijdingsseizoen wordt een eindevaluatie gehouden samen met de gemeenten. Hierin wordt aan de hand van het uitvoeringsplan de werkwijze van Twente Milieu geëvalueerd. Hierbij worden alle onderwerpen meegenomen. Aan de hand van de evaluatie wordt een actielijst opgesteld en met de gemeenten besproken.

8 Financiële Middelen

In de gemeente Hof van Twente worden de kosten voor de bestrijding van de gladheid in de beheersbegroting 2019 verantwoord op het programma 4 (Leefomgeving) product 210 (wegen) op de FCL 62103000 Gladheidbestrijding.

Met ingang van 1 januari 2017 is de buitendienst afdeling Leefomgeving team Openbare Ruimte en de tractie overgegaan naar de gemeenschappelijke regeling Gildebor.

In de dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de gemeente Hof van Twente en Gildebor zijn afspraken vastgelegd over de financiën. In de beheersbegroting 2019 zijn deze afspraken verwerkt.

Twente Milieu is eigendom van acht Twentse gemeenten en verricht voor deze gemeenten zijn werkzaamheden op basis van het zogenoemde kostprijs-plus systeem. De kosten worden rechtstreeks doorberekend, opgehoogd met een percentage van 2% als opslag om risico's en om fluctuaties in de kosten af te dekken. Op dit moment loopt er een onderzoek om te komen tot basistarieven voor verschillende diensten. Dit kan voor individuele gemeente op bepaalde onderdelen van invloed zijn op de kosten. De financiële afspraken tussen de gemeente Hof van Twente en Twente Milieu liggen vast in een dienstverleningsovereenkomst (DVO)

De verdeling van de kosten in de beheersbegroting ziet er als volgt uit:

	OMSCHRIJVING	BEGROTING 2018
	Cyclisch onderhoud	€ 142.612,00
	Verzekering brand- en stormschade	€ 66,00
	Overige verzekeringen	€ 469,00
	Bijdragen aan Gildebor	€ 71.240,00
	Aandeel Leefomgeving	€ 5.467,00
	Opbrengst overige leveringen en diensten	-/- € 67.000,00
TOTAAL	FCL Gladheidbestrijding	€ 152.854,00

De verantwoording van de kosten in de begroting is als volgt opgebouwd:

- Op de begrotingspost cyclisch onderhoud worden de kosten geboekt die verband houden met de DVO met Twente Milieu. Daarnaast wordt de inkoop van strooizout op deze post geboekt. Verder wordt op deze post het contract met de provincie Overijssel voor het uitvoeren van gladheidbestrijding geboekt.
- De begrotingspost bijdragen aan Gildebor geeft de bijdrage weer die voor het onderdeel gladheidbestrijding aan Gildebor wordt gegeven. Hieronder vallen loonkosten personeel Gildebor en kosten tractie Gildebor.
- Op de begrotingspost aandeel Leefomgeving worden de loonkosten van de medewerkers van de afdeling Leefomgeving team Openbare Ruimte die gemaakt zijn ten behoeve van de gladheidbestrijding geboekt.
- Op de begrotingspost Opbrengst overige leveringen en diensten worden de inkomsten geboekt die van Twente Milieu worden ontvangen voor het inzetten van medewerkers en tractie van Gildebor.

De overige kosten in de tabel spreken voor zichzelf.

Bij de gladheidbestrijding is een onderscheid te maken in directe en indirecte kosten die aan het product gladheidbestrijding worden toegerekend.

Van de volgende kosten kan worden gezegd dat dit directe kosten zijn voor een actie binnen de gladheidbestrijding:

- DVO Twente Milieu
- Tractie (kosten voertuigen)
- Loonkosten/urenbesteding
- Aankoop strooizout

Het gaat hierbij om een overgroot deel van de kosten.

De overige kostenrekeningen zijn indirecte kosten:

- Telefoonkosten
- Verzekeringen (brand, storm, tractie, overig)

De indirecte kosten maken een relatief klein deel van de kosten uit

Openbare Ruimte

de Höfte 7, 7471 DK Goor
Postbus 54, 7470 AB Goor
0547 – 85 85 85
info@hofvantwente.nl

